

**ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASINDA DEĞERLER VE
KÜLTÜR AKTARIMI SEMPOZYUMU (ÇİZGİ FİLMLER, DİL ÇALIŞMALARI VE
EDEBÎ ESERLER, TARİH, TURİZM) (25-26 Nisan 2024)**

TÜRK DÜNYASI PAÜ'DE BULUŞTU

Pamukkale Üniversitesi Altay Toplulukları Dil ve Kültürleri Uygulama ve Araştırma Merkezi (ALTAY DİLMER), Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, Denizli Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu (DSBMYO) tarafından düzenlenen paydaşlığını Almatı Eğitim Ataşeliği, El-Farabi Kazak Millî Üniversitesi, Türk Tarih ve Kültür Vakfının (TÜRKTAV) ve Avrasya Yazarlar Birliği'nin üstlendiği Uluslararası Türk Dünyasında Değerler ve Kültür Aktarımı Sempozyumu (Çizgi Filmler, Dil Çalışmaları ve Edebî Eserler, Tarih, Turizm), 25 Nisan 2024'te Pamukkale Üniversitesi Hierapolis Konferans Salonunda açış oturumu ile başladı.

Açış oturumunda Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nergis BİRAY, T.C. Almatı Başkonsolosu Evren MÜDERRİSOĞLU, Kazakistan Cumhuriyeti Denizli Fahri Konsolosu Okan Oğuz, Kazakistan Almatı Eğitim Ateşesi Ayhan KORKMAZ, Avrasya Yazarlar Birliği Başkanı Doç. Dr. Yakup ÖMEROĞLU, Türkiye Kamu-sen Denizli İl Temsilcisi Emre ERDOĞAN, TÜRKTAV sanat danışmanı Nur DOĞAN KOÇAK, çizgi film yapımcısı Ümit ZHUBANYSH ve PAÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Durmuş AKALIN konuşmalarını gerçekleştirdiler. Prof. Dr. Biray, konuşmasında çocukların milli ve kültürel değerler ediniminde çizgi filmler ve dizi filmlerin rolü, kültür aktarımının önemine değindikten sonra sempozyumun düzenlenmesine katkı sağlayan tüm paydaşlara teşekkürlerini sundu. Başkonsolos Müderrisoğlu, Türk Dünyasındaki kültür politikaları ve kültürel değerlerin Türk topluluklarının bütünleşmesindeki önemi üzerinde durdu. Fahri Konsolos Okan Oğuz konuşmasında, Türk dünyasının ortak mirasının gelecek kuşaklara taşınmasında kültür aktarımının önemini vurguladı. Eğitim Ateşesi Ayhan KORKMAZ, Türk Dünyasının ortak mirasının önemli değerleri olan Dede Korkut ve Oğuz Kağan gibi şahsiyetlerin çizgi filmler aracılığıyla Türk çocuklarına ve tüm dünya çocuklarına tanıtılması gerektiğini belirtti. Kamu-sen Denizli İl Temsilcisi Erdoğan, kültür aktarımında eğitimin önemi ve etkisi konusuna değindi. Avrasya Yazarlar Birliği Başkanı Ömeroğlu konuşmasında Türk dizi ve filmlerinin ihraç edilmesiyle dünya dizi ve film sektöründeki büyüyen payı ve bu yapımların kültür aktarımındaki rolüne değindi. Rektör Yardımcısı Akalın konuşmasında Pamukkale Üniversitesi olarak bu sempozyuma ev sahipliği yapmaktan onu duyduklarını ve küreselleşen dünyada kültür politikalarının belirlenmesi açısından bu tür sempozyumların önemini ifade etti.

Sempozyum, açış oturumundan sonra bilimsel oturumlarla devam etti. Bilimsel oturumlarda Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan ve ülkemizden bilim insanları ve animasyon, çizgi film, reklamcılık ve eğitim, radyo, televizyon ve sinema alanlarındaki uzmanlar tarafından kültür aktarımı konusunu sinema, çizgi film, dizi film, dil, edebiyat, tarih ve turizm gibi çeşitli alanlarda ele alan çalışmaları sunulmuştur.

Sempozyumda yüz yüze 4, çevrim içi 7 olmak üzere, iki gün süresince 11 oturum yapılmış, 65 katılımcı ile toplamda 56 bildiri sunulmuştur.

"Dede Korkut Açış Oturumu" ile başlayan sempozyumda açış konuşmalarını Pamukkale Üniversitesi Altay Toplulukları Dil ve Kültürleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Nergis BİRAY yapmıştır. Almatı Başkonsolosu Evren MÜDERRİSOĞLU, Kazakistan Cumhuriyeti Denizli Fahri Konsolosu Okan OĞUZ, Kazakistan Almatı Eğitim Ataşesi Ayhan KORKMAZ, Avrasya Yazarlar Birliği Başkanı Doç. Dr. Yakup ÖMEROĞLU,

TÜRKTA V adına Nur Do ğu KOÇAK, Çizgi Film Yapımcısı Ümit ZHUBANIŞ ve Tasarımcısı Marjan JUBANIŞKIZI ve Pamukkale Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Durmuş AKALIN konuşmalarıyla programa katılmışlardır. Oturumun sonunda sempozyuma esin kayna ğı olan aynı isimli çizgi film den hareketle Kazak Senarist Ümit JUBANIŞ tarafından Kazakça yazılan, Türkiye Türkçesine aktarımı Öykü BALO ĞLU tarafından yapılan *Шаңырақтың иесін іздеп жүрмін (Evin Varisini Arıyorum)* adlı kitabın “Tusavkeser”i, Altay DİLMER Müdürü Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Durmuş AKALIN ve Kazakistan Cumhuriyeti Denizli Fahri Konsolosu Okan O ĞUZ tarafından yapılmıştır.

“Költe ğin Oturumu” olarak adlandırılan 25 Nisan sempozyumunun birinci oturumu Prof. Dr. Mustafa BEYAZIT başkanlığında yürütölmüştür. Doç. Dr. Lokman ZOR *Sovyet Dönemi Kazakistan Animasyon Filmlerinde Költürel Sunum*, Doç. Dr. Rahila RUZMANOVA *Ceditçilerin Dil Anlayışı ve Günümüz İmla Problemleri*, Doç. Dr. Rahila SUVANOVA *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı- Tarihsel Gramerinin İncelenmesi*, Nurullah YENİHAN *Türkiye’de Animasyon ve Sinema*, Uzm. Fatih YA ĞLICA, *Animasyon Sinemasının Költür Aktarımındaki Rolü: ‘Költe ğin’ Örne ği* konulu bildirilerini sunmuşlardır.

Sempozyumun ikinci oturumu olan “Tık Tık Hanım Oturumu” Prof. Dr. Yasemin BEYAZIT başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Doç. Dr. Bahar TÜRK *Költe rel De ğerlerimizin Gelecek Nesle Aktarılması Üzerine Bir Reklam İncelemesi*, Dr. Ö ğr. Üyesi Minara GULİYEVA CEMŞİDİ *‘Tık Tık Hanım’ Çizgi Filminde Yer Alan Folklorik Unsurların Güncel Giyim Tasarımına Yansıması*, Mohliyo ABDUSHARİPOV ve Doç. Dr. Soner SA ĞLAM *Ba ğımsızlık Devrinde Özbekistan’da Çizgi Filmler Aracılığıyla Özbek Költürünün Çocuklara Aktarılması Üzerine Bir İnceleme*, Dr. Ö ğr. Üyesi Aysel BAYTOK ve Uzm. Danis KHISMATULLİN *Türk Dizilerinin Rusya Toplumu Üzerindeki Dilsel ve Költürel Etkisi* konulu bildirilerini sunmuşlardır.

Çizgi Filmi Kazak Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktaran ve *Evin Varisini Arıyorum* Çizgi Film kahramanı Ümit’i (Tıncı) seslendiren Öykü BALO ĞLU çeviri ve seslendirme aşamalarını, çocuk gözöyle çizgi filmi de ğerlendiren konuşmasını yapmışlardır. Sanat Danışmanı Nur DO ĞU KOÇAK *Çocuk Kitapları, Reklamcılık ve Tanıtım* konulu konuşmasıyla basılı yayınları ve medya araçlarını sanatsal açıdan de ğerlendirmiştir. Konuşmaların ardından *Şanıra ktın İyesin İzdep Jürmin / Evin Varisini Arıyorum* çizgi filminin gösterimi gerçekleştirilmiştir.

Sempozyumun üçüncü oturumu olan “Er Töstik Oturumu” Doç. Dr. Soner SA ĞLAM başkanlığında yürütölmüştür. Asel KOSPAGAROVA ve Prof. Dr. Nergis BİRAY *Medeni Kundılıktard ı Kalıptastırırda ğı Balalar Edebiyetinin Rolü (A.Baytursınulı Şı ğarmaları Negizinde)*, Uzm. Makhabat AKYLBKOVA ve Dr. Ö ğr. Üyesi Aysel BAYTOK *Türk Dizilerinin Kırgız Halkı Üzerindeki Dilsel ve Költürel Etkisi*, Dr. Selenay KOŞUMCU *Çizgi Filmlerde De ğerler E ğitimi ve Söylem İşaretleyicileri: 'Evin Varisini Arıyorum' Kazakistan Örne kle mi*, Ö ğr. Gör. Dr. Elvan ESER *Hitit Teoloji Kaynakları Işı ğında Dedikodu Eylemine Karşı Yapılan Uygulamalar*, Uzm. Ulviye TOPÇU ÖZTÜRK *Güneş Dergisi Metinlerinde Yer Alan Kök De ğerler Üzerine Bir Araştırma* konulu bildirilerini sunmuşlardır.

Sempozyumun son oturumu olan “Muzbalak Oturumu”, Prof. Dr. Ferhat A ğırman başkanlığında yürütölmüştür. Ö ğr. Gör. Dr. Elvan ESER *Eski Mezopotamya Yasalarında İftira Cürmünün Hukuki Yaptırımı*, Uzm. Anar NURBAYEVA NURLANOVNA *Gazet Diskursında ğı Transformatsiyala n ğan Pretsedentik Mätinder*, Nooryagdi NOOR *Afganistan Türkmenlerinin Soyut Költürel De ğerlerini Taşıyan İlk Eser: Şecere-i Türkmeniye*, Seyit DURAN *Denizli-Kale Yukarı Mezarlık’ta Bulunan Mezar Taşı Kitabelerinde Gençlik Kavramı* konulu bildirilerini sunmuşlardır. Sempozyumun ilk gün oturumları sona ermiştir.

26 Nisan oturumları beşinci oturum “Makta Kız Oturumu” ve altıncı oturum olan “Keremet Koç Oturumu” ile çevrim içi olarak eş zamanlı başlamıştır.

Beşinci oturum Dr. Öğretim Üyesi Mehtap SOLAK SAĞLAM başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Prof. Dr. Baxtiyor ABDUSHUKUROV *Kül Tigin Bitigtaşidagi Ba'zı Akrabalık Terminlari*, Prof. Dr. Gulnora GULYAMOVA *Milliy Ta'lim-Tarbiyada Innovatsion Texnologiyalar*, Doç. Dr. Berdi SARIYEW ve Prof. Dr. Jepbarmämmet GÖKLEÑOW, *Türkmen Dünyägarayşynyň Medeni we Edebi Gymmatlyklaryndan: Änew Medeniýeti We Magtymguly Pyragy*, Doç. Dr. Shahnova ZIYAMUXAMEDOVA, *Fe'l Turkumiga Oid So'z Yasalishi Borasida Ba'zı Mulohazalar*, Dr. Zarnigor KHAYATOVA, *Language As A Mirror Of Cultural Dominants: An Examination Of Uzbek And English Cultural Expressions* konulu bildirilerini sunmuşlardır.

Altıncı oturum Prof. Dr. Naciye YILDIZ başkanlığında ve sunumunda gerçekleşmiştir. Sağlık ve bağlantı sorunları sebebiyle diğer konuşmacılar katılım sağlayamamıştır.

Yedinci oturum “Tazşa Bala Oturumu” ve sekizinci oturum olan “Keloğlan Oturumu” da çevrim içi olarak eş zamanlı başlamıştır.

Yedinci oturum Prof. Dr. Cemile KINACI BARAN başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Prof. Dr. Cemile KINACI BARAN *Kazak Kültürel Kimliğinin Aktarımında Çizgi Filmlerin Önemi: “Muzbalak” Örneği*, Prof. Dr. Dursun KÖSE *Çizgi Filmlerde Değerler ve Kültür Aktarımı, Özbekistan Örneği: Rüstem ve Said*, Doç. Dr. Manzura SHAMSIYEVA ve Ahmet ERDEM, *Anımsion Filmlar – Oılavıy Milliy-Madaniy Qadriyatları Shakllantırish Vosıtası Sıfatıda*, Dr. Ceren Oğuz KABADAYI *Göstergebilimin Kültürel Bir Unsuru Olarak Karikatür: Kadın Anam Örneği*, Elmira MONTANAYEVA *Kazak Çocuk Edebiyatı ve Berdibek Sokpakhbayev* konulu bildirilerini sunmuşlardır.

Sekizinci oturum Doç. Dr. Osman KABADAYI başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Doç. Dr. Osman KABADAYI *Kazakistan Yapımı Çizgi Film “Kültegin”de Kültürel Kodlama*, Doç. Dr. Gülalek NURMAMMEDOVA ve Merve GÜN *“Gençler – Vatanın Dayanağı”ndaki Türkmen Değerleri Üzerine*, Dr. Vildan ÖNCÜL *Çizgi Filmlerde “Teşekkür Etme”, “Rica Etme” ve “Özür Dileme” Söz Edimlerinin Öğretimi: Niloya Örneği*, Dr. Meirim ISSAKHANOVA *KIRCA Kazak Çizgi Filmlerde Kadın Tipi (Karakteri)*, Sayyora ABDURAHMONOVA *Çizgi Filmlerin Çocuk Zihnindeki Etkisi ve Türk Halklarının Çarpma Endüstrisinin Gelişimi* konulu bildirilerini sunmuşlardır.

Dokuzuncu “Yartıgulak Oturumu”, onuncu “Barbaros Oturumu” ve on birinci “Aldar Köse Oturumu” çevrim içi olarak eş zamanlı başlamıştır.

Dokuzuncu oturum Dr. Öğretim Üyesi Sema EYNEL ve Dr. Öğretim Üyesi Mehmet SARIKÖSE başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Doç. Dr. Gavhar RUSTAMOVA *Türk Dünyası Folklorunda Ağaç Totemi ve Kültürün Mitolojik Temelleri*, Doç. Dr. Nodir RAMAZONOV *NORMURODOVICH, Esse Janrı va Uning Oliy Ta'limdagi O'rne*, Doç. Dr. Durdona RASULMUXAMEDOVA *Amir Temur Obrazi Bo'Riboy Ahmedov Talqinida: Badiylashtirilgan Tarix*, Öğr. Gör. Sabohat BOZOROVA *“Ot” Komponentli O'zbek Va Turk Maqollarida Qadriyatlar Talqini*, Agil BAKİRLİ *Azerbaycan'da Dijital Edebiyat Eleştirisi Üzerine Bir İnceleme*, Dr. Sürayyo Gafurova *ULUGBEKOVNA Tavorihi Güzide – Nusretnoma Asari va Uning Muallifi Hakida* konulu bildirilerini sunmuşlardır.

Onuncu oturum Doç. Dr. Soner SAĞLAM ve Arş. Gör. Süveyda ŞAHİN başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Doç. Nasiba BOZOROVA *PO'LOTJONOVNA Alisher Navoiyning Bir G'azali Tahlili*, Doç. Dr. Mushtariy XOLMURADOVA *Qutadg'u Bilig'dagi Maqollar va Aforizmlarda Milliy va Umuminsoniy Qadriyatlarning Aks Etishi*, Dr. Shaxribon MUSURMANKULOVA *O'zbek Va Turk Tillaridagi Frazemalarning Umumiy Va O'ziga Xos*

Jihatları, Nazokat BABADZHANOVA DAVRONBEKOVNA Human Dignity Is The Highest Value In Uzbekistan, Uzm. Faizulla TOLTAY Postkolonyal Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türk Dünyası Çizgi Filmlerinde Kültürel Aktarım, Mahfuzullo RAHMONOV Sözning Inson Salomatligiga Ta'siri konulu bildirilerini sunmuşlardır.

On birinci oturum Dr. Öğr. Üyesi Aysel BAYTOK ve Dr. Öğr. Üyesi Murat KOÇAK başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Öğr. Gör. Dildora RAKHMONOVA, *Avrupa Kültürünün Cedid Yazarların Eserlerinin Yaratılmasındaki Etkisi*, Mohinur ESANOVA MAVLON QIZI, *Isajon Sulton Hikoyalarıda Safar Motivining Poetik Funksiyası*, Husniya KURBANOVA SHUHRAT QIZI, *Xorijiy Til O'qitish Jarayonida Nofilologik Yo'nalish Talabalarining Kasbiy-Leksik Kompetensiyasini Rivojlantirishning Ahamiyati*, Mohinur USMONOVA *Türk Dillerinde Uygulamalı Dilbilim Sorunları*, Muzaffar AZATBAEV *Kırk Kız Karakalpak Destanında Kaharmanlık ve Aşk Motifi*, Aysuluu Baktybek Kyzy *Kırgız Filmlerinde Kültürel Aktarım: Kurmancan Datka ve Darak Irı Örneği* konulu bildirilerini sunmuşlardır.

Oturumların arkasından tartışma ve soru-yanıt bölümlerine yer verilmiştir.

Sempozyumda Türk kültür ve değerler aktarımı konusunda yapılması gerekenlere ışık tutmak ve farkındalık yaratmak, yol gösterici olabilecek kültür aktarım araçlarına (yazılı, sözlü, taşınabilir, somut olan ve olmayan vd.) ve öğelerine vurgu yapmak, bu öğelerin doğru kullanımı ve yaygınlaşmasını sağlamak hedeflenmiştir. Türk Dünyasından katılım sağlayan Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Azerbaycan üniversiteleri öğretim üyeleri, ilgili bölümlerde lisansüstü eğitimlerine devam eden genç meslektaşlarımız ve animasyon, çizgi film, reklamcılık ve eğitim, radyo, televizyon ve sinema alanlarındaki uzmanların oturumlardaki sunumları ve fikir alışverişleri neticesinde, gelecekte pek çok güzel çalışmaya da kapı aralayan bilim adamlarının yanı sıra yetkililerin de üzerine düşen görevler vurgulanmış, hedeflere yönelik planlamalar yapılmıştır. Bu doğrultuda:

Yabancılarla Türkçe Öğretimi dil öğretim materyallerine ve mobil uygulamalarına Türk kültürü ve Türk tarihi öğelerine yer verilmesi; hedef kitlenin dil öğrenmesinin yanı sıra Türk kültürünü tanınması,

Çizgi filmlerin yanında karikatür ve dijital çocuk oyunları üzerine çalışmaların yoğunlaştırılarak çocuklar için değerlerimize ve kültürümüze uygun yazılı, basılı ve medya araçlarının üretilmesi, Türk Dünyasının ortaklıklarına vurgu yapılması ve yaygınlaştırılması,

Türk Dünyası mitoloji kahramanlarının vurgulandığı, olumlu değerleri ön plana çıkaran öğelerinin senaryolaştırılarak animasyon ve çizgi film ortamına aktarılması,

Türk önderlerinden ilham alınan ve onların baş kahraman olduğu bilgisayar oyunlarının tasarlanması,

Türk Dünyası Sanat ve Kültür Endüstrisi kurulması, önerilerinde bulunulmuş, önerilerin uygulanabilir olduğu hususunda görüş birliğine varılmıştır.

Bugünün çocukları, geleceğimizin mirası çocuklarımızın millî ve kültürel değerlerle topluma kazandırılması yeni proje ve çalışmalarda tekrar bir araya gelmesi dilekleriyle sempozyuma son verilmiştir.

Sempozyum düzenleme kurulundan alınan bilgiye göre Sempozyum bildirilerine yayımlanmasının ardından PAÜ ALTAY DİLMER'in web sitesinden; bildirilerin sunum görüntülerine PAÜ ALTAY DİLMER'in Youtube sayfasından erişim sağlanacaktır.